

การจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ORGANIZING GROUP EXPERIENCES TO ENHANCE COMMUNICATION AND COLLABORATION SKILL OF EARLY CHILDHOOD

กนกอร สังข์จันทร์ | *Ganokon Sangchan* | **ORCID ID: 0009-0000-7841-0657**

คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ประเทศไทย | Faculty of Education and Human Development Chaiyaphum

Rajabhat University, Chaiyaphum Province, Thailand

Corresponding Author E-mail: kawinuk2521@gmail.com

ทิพย์อักษร พุทธสริน | *Thipaugson Puttasarin* | **ORCID ID: 0009-0003-0514-7669**

คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ประเทศไทย | Faculty of Education and Human Development Chaiyaphum

Rajabhat University, Chaiyaphum Province, Thailand

E-mail: thipaugson.ru@cpru.ac.th

กมลวรรณ สุคะโต | *Kamonwan Sukato* | **ORCID ID: 0009-0000-8530-2769**

คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ประเทศไทย | Faculty of Education and Human Development Chaiyaphum

Rajabhat University, Chaiyaphum Province, Thailand

E-mail: chan_cpru@hotmail.com

Received: (January 3, 2026); Revised: (February 15, 2026); Accepted: (February 15, 2026)

Citation:

กนกอร สังข์จันทร์, ทิพย์อักษร พุทธสริน, และกมลวรรณ สุคะโต. (2569). การจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน*, 3(4), 32-45.

Sangchan,G., Puttasarin,T., & Sukato,K. (2026). Organizing Group Experiences to Enhance Communication and Collaboration Skill of Early Childhood. *Journal of Research and Innovation for Sustainability*, 3(4), 32-45.

ABSTRACT

This research aimed to study the effect of group experiences on enhancing communication and collaboration skills in early childhood. The sample for this research consisted of 23 male and female early childhood aged 3-4 years, studying in Kindergarten 3, Semester 1, Academic Year 2025, at the Early Childhood Education Department, Faculty of Education and Human Development, Demonstration School. Purposive sampling was used. The research instruments included 24 group experience plans and an assessment form for communication and collaboration skills in early childhood. This research was a quasi-experimental study using a one-group pretest-posttest design. Data were analyzed using mean and standard deviation.

The research results showed that the assessment of communication and cooperation skills in early childhood. Before the experiment, was ($M=1.57$, $SD=0.51$), indicating a low level. After the experiment, was ($M=2.65$, $SD=0.49$), indicating a high level. This aligns with the research hypothesis that early childhood who receive organizing group experiences will have higher levels of communication and collaboration skills. In conclusion, organizing group experiences are effective in enhancing communication and cooperation skills in early childhood. Organizing group experiences in early childhood show continuous improvement in communication and collaboration skills. This is because organizing group experiences create a complete learning environment based on principles of good communication modeling, the use of situations requiring reasoning and adaptation, and support that enables early childhood to use language more fluently in working with others.

Keywords: Early Childhood; Organizing Group Experiences; Communication and Collaboration Skill

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสาธิต แผนกปฐมวัย คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 23 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม จำนวน 24 แผน และแบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ตามแบบแผนการทดลอง (The One-Group Pretest-Posttest Design) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า การประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองค่าเฉลี่ย ($M=1.57$, $SD=0.51$) แปลผลระดับน้อย และหลังการทดลองค่าเฉลี่ย ($M=2.65$, $SD=0.49$) แปลผลระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด

ประสบการณ์แบบกลุ่มจะมีทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่สูงขึ้น สรุปได้ว่าการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทักษะการสื่อสารและความร่วมมือเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มได้สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ตามหลักการการเป็นแบบอย่างที่ดีในการสื่อสาร การใช้สถานการณ์ที่ต้องใช้เหตุผลและปรับตัวเข้าหากัน และการกระตุ้นประคองให้เด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้คล่องแคล่วขึ้น

คำสำคัญ: เด็กปฐมวัย; การจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม; ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ

1. บทนำ

การพัฒนาสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริมความร่วมมือ ถือว่าเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่สามารถพัฒนาได้กับบุคคล เพื่อให้เกิดคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม เรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นไปในลักษณะการเตรียมความพร้อมของเด็กและควรมีลักษณะให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการเรียนรู้ บทบาทของครูในการสื่อสารกับเด็กปฐมวัย มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเด็กปฐมวัยอยู่ในช่วงวัยที่พัฒนาการทางสมองและทางสังคมกำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว การสื่อสารที่เหมาะสมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่างๆ ของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การสื่อสารที่ดียังสร้างพื้นที่ในการสนทนาที่อบอุ่นปลอดภัย และสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของเด็กปฐมวัยได้ (นัยทิพย์ ชีรภัก, 2566) การสื่อสารเป็นกระบวนการร่วมมือที่พัฒนามาตั้งแต่เกิด ไม่มีวิธีการเรียนรู้ที่ตายตัวสำหรับเด็ก แต่ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการสื่อสารได้รับอิทธิพลอย่างมากจากทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรมรอบตัวเด็ก และจากปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความสนใจ อุบิสัย สุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี การสื่อสารไม่ใช่แค่คำพูดหรือการเขียนเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงความเข้าใจและการแสดงออกร่วมกันในหลายรูปแบบ การสื่อสารมีความสำคัญต่อพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็ก (Amanda, 2019) ดังนั้น เด็กจะสามารถสื่อสารอย่างมีความหมายได้นั้น ต้องมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ จากการสนทนาพูดคุยที่มีความหมายและความเข้าใจนั่นเอง ทักษะการสื่อสาร (Communication) เป็นการใช้ภาษาประกอบไปด้วยการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันเพื่อให้เด็กสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้เป็นอย่างดี ควรให้การส่งเสริมและพัฒนาไปพร้อม ๆ กันทุกด้าน หลักสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยคือการส่งเสริมและพัฒนาความพร้อม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็กแต่ละบุคคล จากการสื่อสารที่มั่นคงนั้นสามารถส่งผลต่อความร่วมมือกัน (Collaboration) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่มีความจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย

ปัจจุบันระบบการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ผู้สอนส่วนใหญ่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น ต้องการให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนและทำงานที่มอบหมายให้สำเร็จ หรือต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน เป็นต้น การจัดกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ในลักษณะให้ผู้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการทำงานร่วมกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน (นิภา เกษตรสมบูรณ์, 2558) ทั้งการทำงานร่วมกับกลุ่มจะช่วยให้เด็กเรียนรู้อย่างรอบคอบ ช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมและลักษณะนิสัยที่ดีงาม (ทิตนา เขมมณี, 2561) และยังส่งผลต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสาธิต แผนกปฐมวัย คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ พบว่า ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำและควรได้รับการพัฒนาเพื่อสอดคล้องกับพฤติกรรมที่คาดหวังของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย และเป็นประโยชน์กับครูและนักวิชาการที่สนใจนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย

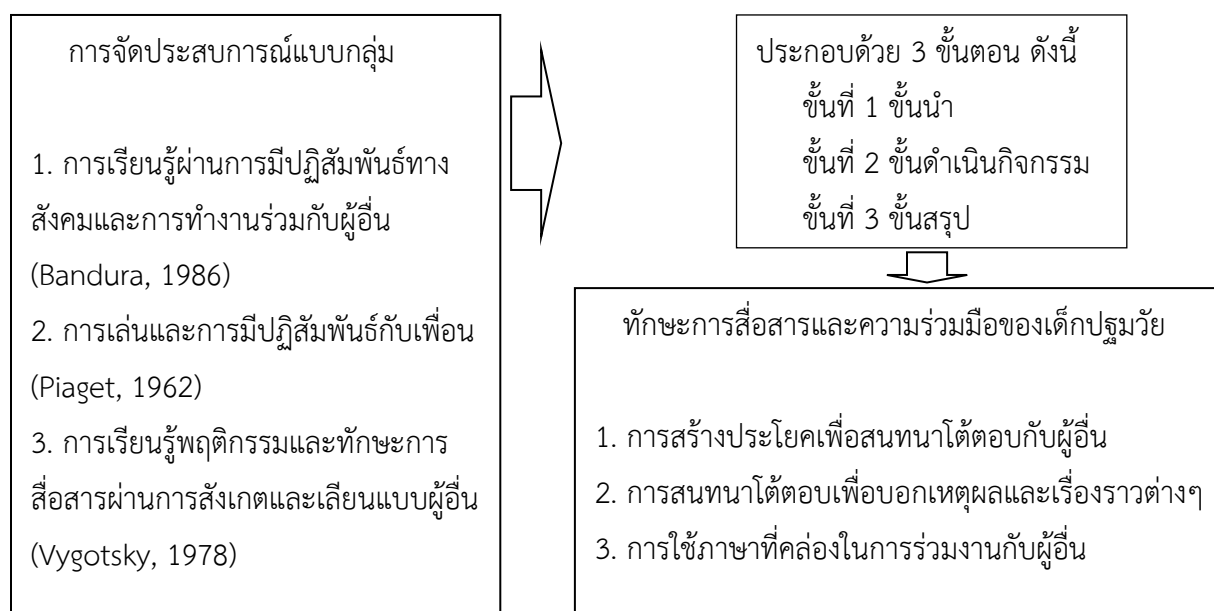
3. สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มจะมีทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่สูงขึ้น

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย (Bruner, 1983; Halliday, 1975; ดุษฎี อาษากิจ, 2553) สรุปได้ว่า เด็กเรียนรู้ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม โดยมีผู้ใหญ่หรือเพื่อนร่วมกลุ่มช่วยแนะนำซึ่งช่วยให้เด็กค่อย ๆ พัฒนาทักษะทางปัญญาและสังคมในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ไว้ดังนี้ 1. การสร้างประโยคเพื่อสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่น หมายถึง ความสามารถของเด็กในการพูดสื่อความหมาย เพื่อให้เกิดเข้าใจได้ภายในกลุ่ม โดยการนำคำมาเชื่อมโยงจนเป็นประโยคที่สมบูรณ์ ประกอบด้วยประธาน กริยา และกรรม 2. การสนทนาโต้ตอบเพื่อบอกเหตุผลและเรื่องราวต่างๆ หมายถึง ความสามารถของเด็กในการพูดโต้ตอบโดยใช้ประโยคที่สมบูรณ์และเป็นประโยคที่มีความหมาย 3. การใช้ภาษาที่คล่องในการร่วมงานกับผู้อื่น หมายถึง ความสามารถของเด็กในการบอกลำดับขั้นตอนการวางแผนทำงานร่วมกัน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีการวิจัย

5.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสาธิต แผนกปฐมวัย คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ ทั้งหมดจำนวน 3 ห้องเรียน จำนวน 53 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสาธิต แผนกปฐมวัย คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 23 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องด้วยผู้วิจัยเป็นครูประจำชั้นซึ่งจากการประเมินและสังเกตพฤติกรรม พบว่า เด็กปฐมวัยมีผลการประเมินของทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับต่ำและมีพฤติกรรมขาดความร่วมมือในการช่วยเหลือผู้อื่น

5.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

5.2.1 แผนการจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม จำนวน 24 แผน

5.2.2 แบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย

5.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

5.3.1 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม

5.3.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย (Bandura, 1986; Piaget, 1962; Vygotsky, 1978)

5.3.1.2 ดำเนินการเลือกกิจกรรมและเนื้อหาสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม

5.3.1.3 สร้างแผนการจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม โดยการคัดเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับพฤติกรรมสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ ดังนี้

ตาราง 1 แผนการจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม

สัปดาห์	แผนการจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม		
	วันจันทร์	วันอังคาร	วันพุธ
1	ส่งยิ้มทักทาย (แนะนำตัว)	ลูกบอลส่งต่อความรัก	วงกลมรวมใจ
2	กระซิบส่งสาร (สื่อสาร)	คู่หูจูมมือ	เดินต่อแถวรถไฟสามัคคี
3	ภาพวาดสองเรา (วาดคู่)	ต่อบล็อกร่วมกัน	ต่อบล็อกร่วมกัน
4	กระเจกเงาเพื่อนรัก	ข้ามแม่น้ำจระเข้ (คู่)	เก็บของเล่นช่วยกัน
5	เก็บของเล่นช่วยกัน	สร้างปราสาทกลุ่มย่อย	ปรบมือตามจังหวะกลุ่ม
6	ปริศนาคำทาย (ทายภาพ)	ขนส่งไข่ไดโนเสาร์	แผนที่ชุมชนทรัพย์
7	ประกาศข่าวเข้านี้	สร้างสะพานจากกระดาษ	ตัวต่อปริศนาภาพใหญ่
8	ละครใบ้ทายคำ	กีฬาสามัคคี (กิจกรรมย่อย)	ฉลองความสำเร็จร่วมกัน

5.3.1.4 นำแผนการจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาหาความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหาการดำเนินกิจกรรม สื่อในการจัดกิจกรรมและการประเมินผล

5.3.1.5 ปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรงกัน 2 ใน 3 ท่าน โดยปรับปรุงการใช้คำถามให้ง่ายต่อความเข้าใจเด็กให้มากขึ้น เพื่อให้มีความสมบูรณ์ของภาษาและดูใกล้ชิดกับเด็กมากยิ่งขึ้น โดยคัดัดความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับ

จุดประสงค์ (IOC) ระหว่าง 0.5-1.00 จึงถือว่าใช้ได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ในแต่ละข้อได้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ เท่ากับ 1.00

5.3.2 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย

5.3.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย (Bruner, 1983; Halliday, 1975; ดุษฎี อาซากิจ, 2553)

5.3.2.2 สร้างแบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างประโยคเพื่อสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่น หมายถึง ความสามารถของเด็กในการพูดสื่อความหมายเพื่อให้เกิดเข้าใจได้ภายในกลุ่ม โดยการนำคำมาเชื่อมโยงจนเป็นประโยคที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย ประธาน กริยาและกรรม

2. การสนทนาโต้ตอบเพื่อบอกเหตุผลและเรื่องราวต่าง ๆ หมายถึง ความสามารถของเด็กในการพูดโต้ตอบโดยใช้ประโยคที่สมบูรณ์และเป็นประโยคที่มีความหมาย

3. การใช้ภาษาที่คล่องในการร่วมงานกับผู้อื่น หมายถึง ความสามารถของเด็กในการบอกลำดับขั้นตอนการวางแผนทำงานร่วมกัน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง เด็กไม่สามารถปฏิบัติได้

ระดับ 2 หมายถึง เด็กสามารถปฏิบัติได้คำแนะนำ

ระดับ 3 หมายถึง เด็กสามารถปฏิบัติได้เอง

เกณฑ์การแปลผล โดยการนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การแปลผลจากสูตร (Best, 1977) ดังนี้

ระดับการแปลผล 1.00–1.66 แปลความหมาย ระดับน้อย

ระดับการแปลผล 1.67–2.33 แปลความหมาย ระดับปานกลาง

ระดับการแปลผล 2.34–3.00 แปลความหมาย ระดับมาก

สูตรการหาอันตรภาคชั้น = (ค่าสูงสุด-ค่าต่ำสุด)/(จำนวนชั้นที่ต้องการ)

ผู้วิจัยได้กำหนดชั้นที่ต้องการเป็น 3 ชั้น จะได้ค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = (3-1)/(3) = 0.66$$

5.3.2.3 นำแบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของแบบประเมิน

5.3.2.4 ปรับปรุงแบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องกันอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน โดยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC) ระหว่าง 0.5-1.00 จึงถือว่าใช้ได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ในแต่ละข้อได้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ เท่ากับ 1.00

5.4 แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินงานวิจัย

5.4.1 แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยแบบ One - Group Pretest -Posttest Design มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับงานวิจัย ดังนี้

ตาราง 2 แผนการทดลอง

กลุ่ม	ประเมิน	ทดลอง	ประเมิน
ทดลอง	T ₁	X ₁ -X ₈	T ₂

เมื่อ T₁ แทน แบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนทดลอง
X₁-X₈ แทน แผนการจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม
T₂ แทน แบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย หลังทดลอง

5.4.2 วิธีดำเนินงานวิจัย

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 ทำการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันละ 30 นาที ช่วงเวลา 09.00-09.30 น. รวมทั้งสิ้น 24 วัน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กทำเป็นกลุ่มตัวอย่างในห้องเรียน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในสถานที่ที่ทำการทดลองให้เหมาะสม
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนทดลอง กับกลุ่มตัวอย่าง 23 คน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ วันละ 30 นาที
4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการทดลอง โดยใช้แผนการจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม ทำการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันละ 30 นาที ช่วงเวลา 09.00-09.30 น. รวมทั้งสิ้น 24 วัน โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ขั้นนำ เติริมความพร้อม (3 นาที) การดึงความจดจ่อเข้าสู่กลุ่มและการประสานสายตา (Eye Contact) กิจกรรม: ร้องเพลงประกอบท่าทางประจำกลุ่ม เช่น "เพลงสวัสดี" หรือ "เพลงรวมพลัง", ครูใช้สัญญาณมือ เช่น ชูมือขึ้นแปลว่าเงียบฟัง เพื่อตกลงเรื่องการสลับกันพูดและการฟังเพื่อน

2) ขั้นดำเนินกิจกรรม การลงมือทำร่วมกัน (17 นาที) การฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อสร้างประโยคเพื่อสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่น สนทนาโต้ตอบเพื่อบอกเหตุผลและเรื่องราวต่างๆ การใช้ภาษาที่คล่องในการร่วมงานกับผู้อื่น โดยบทบาทครู: ครูทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน โดยจะเข้าแทรกแซงเฉพาะเมื่อเกิดความขัดแย้งที่เด็กแก้เองไม่ได้ โดยใช้คำถามกระตุ้น เช่น "ลองปรึกษาเพื่อนสิคะว่าเราจะใช้วิธีไหนดี"

3) ขั้นสรุป สะท้อนคิดและชื่นชม (10 นาที) กิจกรรม: "วงกลมสะท้อนใจ" การสนทนา เช่น วันนี้เด็กๆ ทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นอย่างไรบ้าง, ตอนที่เพื่อนคุยด้วย หนูรู้สึกอย่างไร, และหนูตอบเพื่อนว่าอย่างไร, ถ้างานไม่สำเร็จ เราจะคุยกับเพื่อนอย่างไรดีในครั้งหน้า

5) เมื่อครบ 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนทดลอง กับกลุ่มตัวอย่าง 23 คน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ วันละ 30 นาที

6) นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินฯ มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

5.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. ผลการวิจัย

การศึกษาลงมือของการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย โดยการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าคะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อน-หลังการทดลอง ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลของการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัยก่อน-หลังการทดลอง

ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย	n	ก่อนการทดลอง		แปลผลระดับ	หลังการทดลอง		แปลผลระดับ
		M	SD		M	SD	
1. การสร้างประโยคเพื่อสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่น	23	1.61	0.50	น้อย	2.65	0.49	มาก
2. การสนทนาโต้ตอบเพื่อบอกเหตุผลและเรื่องราวต่างๆ	23	1.57	0.51	น้อย	2.61	0.50	มาก

ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย	n	ก่อนการทดลอง		แปลผลระดับ	หลังการทดลอง		แปลผลระดับ
		M	SD		M	SD	
3. การใช้ภาษาที่คล่องในการร่วมงานกับผู้อื่น	23	1.52	0.51	น้อย	2.70	0.47	มาก
รวมค่าเฉลี่ยผลประเมินทั้ง 3 ด้าน	23	1.57	0.51	น้อย	2.65	0.49	มาก

จากตาราง 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลของการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัยก่อน-หลังการทดลอง พบว่า มีรายละเอียดประเมินก่อนการทดลอง ดังนี้ 1. การสร้างประโยคเพื่อสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่น อยู่ในระดับน้อย ($M=1.61$, $SD=0.50$) 2. การสนทนาโต้ตอบเพื่อบอกเหตุผลและเรื่องราวต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย ($M=1.57$, $SD=0.51$) 3. การใช้ภาษาที่คล่องในการร่วมงานกับผู้อื่น อยู่ในระดับน้อย ($M=1.52$, $SD=0.51$) รวมค่าเฉลี่ยผลประเมินทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับน้อย ($M=1.57$, $SD=0.51$) และมีรายละเอียดหลังการทดลอง ดังนี้ 1. การสร้างประโยคเพื่อสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($M=2.65$, $SD=0.49$) 2. การสนทนาโต้ตอบเพื่อบอกเหตุผลและเรื่องราวต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($M=2.61$, $SD=0.50$) 3. การใช้ภาษาที่คล่องในการร่วมงานกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($M=2.70$, $SD=0.47$) รวมค่าเฉลี่ยผลประเมินทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($M=2.65$, $SD=0.49$)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างจำนวน 23 คน พบว่า สรุปผลการประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองรวมค่าเฉลี่ยผลประเมินทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับน้อย ($M=1.57$, $SD=0.51$) และหลังการทดลองรวมค่าเฉลี่ยผลประเมินทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($M=2.65$, $SD=0.49$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มจะมีทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่สูงขึ้น

7. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย อภิปรายผลดังนี้

การจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ใช้หลักการจัดประสบการณ์แบบกลุ่ม โดยการเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Bandura, 1986) การเล่นและการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน (Piaget, 1962) และการเรียนรู้พฤติกรรมและทักษะการสื่อสารผ่านการสังเกตและเลียนแบบผู้อื่น (Vygotsky, 1978) จากการเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผลจากการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มที่ทำให้เด็กพัฒนาทักษะการใช้ภาษาที่คล่องใน

การร่วมงานกับผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1986) ที่ว่าเด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กระบวนการสังเกตและตัวแบบ (Modeling) ในระหว่างกิจกรรมกลุ่ม 17 นาที จากกิจกรรมกระซิบส่งสาร (สื่อสาร), ปริศนาคำทาย (ทายภาพ) และประกาศข่าวเข้านี้ เด็กที่พัฒนาการใช้ภาษาที่คล่องในการร่วมงานกับผู้อื่นได้ดีขึ้นตามลำดับ โดยเด็กได้สังเกตเพื่อนที่มีทักษะการสื่อสารสูงกว่า ทั้งในเรื่องการใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมและการแบ่งหน้าที่ทำงาน ความสำเร็จของกลุ่มที่ทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น ครูทำหน้าที่เป็น แรงเสริมทางบวกที่กระตุ้นให้เด็กพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสื่อสารของตนเองเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม จากการทำงานร่วมกันบ่อยครั้งใน 24 วัน ช่วยให้เด็กเรียนรู้ที่จะควบคุมพฤติกรรมตนเองเพื่อเป้าหมายของกลุ่ม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความร่วมมือ การเล่นและการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในส่วนของการสนทนาโต้ตอบเพื่อบอกเหตุผลและเรื่องราวต่าง " นั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget (1962) ที่ว่าเกิดจากการลดภาวะการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentrism) จากกิจกรรมสร้างปราสาทกลุ่มย่อย สร้างสะพานจากกระดาษ กิฬาสีสามัคคี (กิจกรรมย่อย) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนวัยเดียวกันมีความสำคัญมาก เมื่อเด็กต้องทำงานกลุ่มและมีความเห็นไม่ตรงกัน (Cognitive Conflict) เด็กจะเผชิญกับความขัดแย้งทางความคิด ซึ่งบีบบังคับให้เด็กต้องใช้ทักษะการสื่อสารเพื่อบอกเหตุผลและอธิบายมุมมองของตนเองเพื่อให้เพื่อนเข้าใจ กระบวนการนี้ช่วยให้เด็กเปลี่ยนจากการพูดเพื่อตนเองไปสู่การพูดเพื่อสังคมมากขึ้น และการเล่นเชิงร่วมมือในแผนการจัดประสบการณ์ช่วยให้เด็กฝึกฝนการสลับบทบาททั้งในการพูดและการทำกิจกรรม การเรียนรู้พฤติกรรมและทักษะผ่านการสังเกตและเลียนแบบ เด็กสามารถสร้างประโยคเพื่อสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ อธิบายได้ด้วยทฤษฎีพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development - ZPD) นั่งร้านทางปัญญา (Scaffolding) ในขั้นตอนกิจกรรม ครูไม่ได้เพียงแค่ปล่อยให้เด็กเล่นตามลำพัง แต่ทำหน้าที่เป็นผู้รู้ที่มากกว่าในการป้อนชุดคำถามหรือคำศัพท์ที่จำเป็นในสถานการณ์จริง ทำให้เด็กสามารถก้าวข้ามขีดความสามารถเดิม ในการสื่อสารนำไปสู่การสร้างประโยคโต้ตอบที่ซับซ้อนขึ้นได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) เชื่อว่าภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารภายนอกที่จะถูกพัฒนาไปสู่กระบวนการคิดภายใน การโต้ตอบกับเพื่อนในกิจกรรมกลุ่มจึงเป็นการฝึกฝนการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการต่อรองและสร้างความร่วมมือ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ตามแนวคิดสังคมวัฒนธรรม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฌิสกาญจน์ ดำริวัฒนเศรษฐ์ (2564) ได้ศึกษา ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล พบว่า เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมก่อนการทดลองอยู่ระดับควรส่งเสริมหลังการทดลองอยู่ในระดับดี ผลการวิจัยนี้สนับสนุนว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่มสามารถนำไปใช้พัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลได้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วารุณี เฉยวิงวาศ และคณะ (2565) ได้ศึกษา การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยชุดการจัดประสบการณ์

เรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเองและทักษะทางสังคมหลังได้รับการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ สรุปการอภิปรายผลได้ว่า จากการจัดกิจกรรมทั้ง 24 วันพบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทักษะการสื่อสารและความร่วมมือเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มได้สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ตามหลักการการเป็นแบบอย่างที่ดีในการสื่อสาร การใช้สถานการณ์ที่ต้องใช้เหตุผลและปรับตัวเข้าหากัน และการประคับประคองให้เด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้คล่องแคล่วขึ้น

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

8.1.1 ครูควรจัดกลุ่มแบบคละความสามารถเพื่อให้เด็กที่มีทักษะการสื่อสารดีทำหน้าที่เป็นตัวแบบให้กับเพื่อนที่ยังสื่อสารไม่คล่อง

8.1.2 ครูควรเน้นกิจกรรมที่ไม่มีคำตอบถูกผิดเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกการบอกเหตุผล (Reasoning) มากกว่าการตอบเพียง ใช่หรือไม่ใช่

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการศึกษาติดตามผลหลังจากสิ้นสุดการทดลองไปแล้ว 3-6 เดือน เพื่อศึกษาทักษะการสื่อสารและความร่วมมือที่พัฒนาขึ้นจากการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มนั้น มีความยั่งยืนเพียงใดและเด็กสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงที่นอกเหนือจากห้องเรียนได้หรือไม่

8.2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลของการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น ขนาดของกลุ่ม กลุ่มที่จัดแบบคละความสามารถ

8.2.3 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมทักษะความร่วมมือที่เชื่อมโยงระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อศึกษาว่าการได้รับแรงเสริมจากผู้ปกครองในบริบทที่บ้าน จะช่วยเร่งพัฒนาการทักษะการสื่อสารของเด็กให้รวดเร็วขึ้นเพียงใด

9. สรุป

การจัดประสบการณ์แบบกลุ่มเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทักษะการสื่อสารและความร่วมมือเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะการจัดประสบการณ์แบบกลุ่มได้สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ตามหลักการการเป็นแบบอย่างที่ดีในการสื่อสาร การใช้สถานการณ์ที่ต้องใช้เหตุผลและปรับตัวเข้าหากัน และการประคับประคองให้เด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้คล่องแคล่วขึ้น

10. เอกสารอ้างอิง

- Amanda, W. (October 21, 2019) Communication in the early years: An introduction. New Zealand Council of Educational Research (NZCER).
<https://theeducationhub.org.nz/communication-in-the-early-years-an-introduction/>
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education*. Englewood Cliffs. Pretice Hall.
- Bruner, J. (1983). *Child's Talk*. W.W. Norton.
- Halliday, M. A. K. (1975). *Learning how to mean: Explorations in the development of language*. Elsevier.
- Piaget, J. (1962). *Play, dreams and imitation in childhood*. Norton.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- ณสีกาญจน์ ดำริวัฒนเศรษฐ์. (2564). ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดุขฎิ อาษากิจ. (2553). ผลการส่งเสริมทักษะทางภาษาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตมหาสารคาม]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แคมมณี. (2561). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 22). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภา เกษตรสมบูรณ์. (2558). ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการโดยใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. [ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- นัยทิพย์ ธีรภัค. (2566). บทบาทครูในการสื่อสารกับเด็กปฐมวัย. 11 กรกฎาคม 2566.
<https://urlkub.co/5vMrV0>

วารุณี เฉวียงวาส และคณะ. (2565). การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเองและทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 19(86), 53-66. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/SNGSJ/article/view/250524/173603>